

7. Krause D.E. (2004), "Influence-based leadership as a determinant of the inclination to innovate and of innovation-related behaviors: an empirical investigation", *Leadership Quarterly*, Vol. 15 No. 1, pp. 79-102.

8. Mumford M.D., Scott G.M., Gladdis B. and Strange J.M. (2002), "Leading creative people: orchestrating expertise and relationships", *Leadership Quarterly*, Vol. 13, pp. 705-750.

9. The Economist Intelligence Unit Limited 2015. The innovative company: How multinationals unleash their creative potential. – 41 p. URL: http://perspectives.eiu.com/sites/default/files/EIUEF_Innovation%20across%20borders%20WEB%20corrected.pdf

10. Yukl G. *Leadership in Organizations*, 5th ed., Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ. 2002. – 508 p.

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Колісник Т.М.

(Полтава, Україна)

Науковий керівник: **Дяченко-Богун М.М.** – доктор педагогічних наук, професор кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Історія розвитку заповідної справи, яка бере початок ще з давніх часів, як і історія охорони природи в цілому, тісно пов'язана з розвитком людського суспільства. Завдання, які вона вирішувала на кожному етапі історичного розвитку людства, визначалися характером взаємовідносин людини з природним середовищем, ступенем використання нею природних ресурсів, потребами суспільства. Паралельно тривав процес формування науки про охорону природи [5].

Природно-заповідні території та об'єкти – це фонові природні ділянки та об'єкти, які служать для збереження природних ландшафтів, охорони і відновлення рідкісних популяцій тварин, рослин та інших компонентів природи. Це природні лабораторії, в яких встановлюють напрямки змін довкілля під впливом діяльності людини, прогнозують зміни та розробляють шляхи оптимізації збереження, відновлення та використання безцінного національного природного багатства України [3]. Стратегія заповідування полягає головним чином у наступному: заборона або обмеження діяльності людини на певних територіях; удосконалення системи раціонального природокористування; раціональне використання ресурсів, які поновлюються (біологічні, водні), та тих, що не поновлюються (мінеральні ресурси); боротьба з забрудненням тощо [2].

У доісторичні часи первісні люди повністю залежали від природи, її дарів. Людина того часу, обожаючи природні явища, окремих представників рослинного і тваринного світу, на підставі певного практичного досвіду пристосувалася до навколишнього середовища, не завдаючи йому відчутної шкоди. Численні заборони у первісних племен були спрямовані на охорону певної території, окремих видів рослин і тварин, оскільки такі дії сприяли збереженню природних ресурсів і відповідали інтересам первісних збирачів дарів природи (рибалок, мисливців). Так з'явилися перші «заповідні урочища» [4].

Перші законодавчі акти про охорону природних багатств на території України були видані за часів Київської Русі. Так, «Руська Правда» Ярослава

Мудрого визначала відповідальність за незаконний відстріл бобрів, деяких рідкісних видів птахів [5]. Наказом князя Данила Галицького (1220–1264 рр.), було створено великі заповідники у межах сучасних Біловезької (Білорусь) та Уманської пуц (Україна), які й нині виділені як природоохоронні території, де під охороною людини знаходяться, зокрема, популяції зубрів. Крім заповідників постійної охорони, існували й тимчасові заказні території, на яких охоронялися зубри, тури, олені, сарни, лані, а також цінні хутрові та рідкісні види фауни, і регламентувалося полювання [2]. Найдавніший прецедент законодавчого відстоювання охорони природи в Україні – судова справа, яку порушили на початку XVII ст. жителі Білої Церкви проти воеводи Івана Даниловича, котрий для потреб виробництва поташу почав вирубувати ліси оборонного значення.

У 1735 р. Запорізький кіш спеціальним указом взяв під охорону ліси на острові Монастирському, що мали оборонне значення. У 1743 р. вперше створено у степовій зоні Великоанадольський лісовий масив, який вважають колискою степового лісорозведення. Важлива роль у розвитку заповідної справи на планеті належить видатному німецькому вченому-натуралісту і мандрівнику А. Гумбольту (1769–1859 рр.). Він перший з натуралістів поставив перед собою завдання вивчати природу як єдине ціле і зробив перші спроби класифікувати заповідні території. Ввів у наукову літературу поняття «пам'ятка природи» як першу науково обґрунтовану заповідну територію [5].

На початку XX ст. ідея створення національних парків стала практично реалізовуватись і в Європі. Перші національні парки (НП) організовуються в Голландії (1905 р.), Швеції (1909 р.), Швейцарії (1914 р.) [2]. У XIX ст. в Україні і Росії почали створювати приватні заповідники, брати під охорону окремі пам'ятки природи (заповідник «Біловезька пуца» належав імператорській сім'ї Романових)[1].

На півдні України у Херсонській області в маєтку барона Ф.Є. Фальц-Фейна у 1874 р. були закладені перші вольєри для птахів і місцевих видів ссавців. У кінці 1880-х рр. в Асканії Новій закладається дендрологічний парк, у 1888 р. Ф.Є. Фальц-Фейн вилучає з господарського користування ділянку цілинного степу площею близько 1 тис. га з метою охорони місцевої фауни. У 1898 р. Ф.Є. Фальц-Фейн виділив нову ділянку цілинного степу (500 десятин) і оголосив його «захищеним на вічні часи». Цей рік і вважається роком заснування степового заповідника Асканія Нова. Екологічні умови України сприяли формуванню на її території багатой флори [4].

Отже, історія Української заповідної справи, бере свій початок, з далекого минулого, в ті далекі часи, наші предки шанувати та поважали багатства природи, які та їм надавала. Вони вміли брати, але також знали, що потрібно і повертати, шанобливе ставлення до природи приносило їм гарний урожай, та їжу. Тому і в наш час такого важливого значення набула заповідна справа, та її подальший розвиток. Лише від людини залежить чи буде у нас шанс, на чисту воду та повітря.

Список використаних джерел:

1. Барановський В.А. Екологічний атлас України. – К.: Гео-графіка, 2000. – 40 с.
2. Борейко В. История заповедного дела в Украине. – К., 1995. – 181 с.
3. Заповедники СССР: Заповедники Украины и Молдавии / Отв. ред. В. Е. Соколов, Е. Е. Сыроечковский. – М.: Мысль, 1987. – 271 с.

4. Заповідники і національні природні парки України. – К.: Вища школа, 1999
5. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення: Довідник. – К., 1998. – 240 с.

СТАН УПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ МАГІСТРІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Кононець Н.В.
(Полтава, Україна)

Сучасні стратегії України спрямовано на подальший розвиток національної системи освіти, адаптацію її до умов соціально-орієнтованої економіки, трансформацію та інтеграцію в європейське і світове освітнє співтовариство. У період модернізації освітньої діяльності у контексті європейських вимог та світових освітніх стандартів, окрім удосконалення змісту навчання, його форм і методів, важливо оптимізувати процес навчання у вітчизняних ЗВО, що є неможливим без урахування та використання потенціалу сучасних освітніх парадигм. Однією із сучасних освітніх парадигм є ресурсно-орієнтоване навчання (resource-based learning), концепція упровадження якого у вищій школі, зокрема, у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» розроблена на презентована на освітньому сайті <https://rbl3.webnode.com.ua/> [1-7].

Упродовж 2019-2020 н.р., а також у 2020–2021 н.р. упровадження концепції ресурсно-орієнтованого навчання (РОН) магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» здійснюється викладачами кафедри педагогіки та суспільних наук, які консолідуєть різноманітні ресурси університету (кадрові, матеріально-технічні, дидактичні, методичні, інформаційні та ін.) та сучасного освітнього простору задля підвищення ефективності процесу навчання студентів денної, заочної та дистанційної форм.

Основні напрями та заходи упровадження РОН:

1. РОН дисциплін освітньої програми «Педагогіка вищої школи» передбачає створення інформаційно-дидактичної системи професійно-педагогічної підготовки магістрантів на засадах консолідації різноманітних ресурсів та діяльності тріади «магістрант-викладач-бібліотекар», тренінгу здібностей самостійного й активного перетворення інформаційного середовища шляхом пошуку і практичного застосування інформаційних ресурсів, формування самоосвітньої компетентності магістрантів та лідерської управлінської парадигми [1; 3; 5; 6]. Напрямами упровадження концепції РОН вбачаємо спеціально створені дидактичні умови:

1) розробка освітніх сайтів викладачів, зокрема, дистанційних курсів на платформі Moodle Головного центру дистанційного навчання ПУЕТ, та їхнє подальше упровадження у процес навчання;

2) дидактична контамінація та інтенсифікація самостійної пізнавальної діяльності магістрантів під час навчання на основі використання інформаційних ресурсів;

3) інформативна насиченість електронних освітніх ресурсів, особливо, дистанційних курсів, для активізації самостійної пізнавальної діяльності магістрантів;